

KOHTUJURISTI ETTEPANEK

M. POIARES MADURO

esitatud 16. märtsil 2004¹

I. Sissejuhatus, õiguslik raamistik, kohtueelne menetlus ja kohtulik menetlus

piisavalt üksikasju võimaldamaks kontrollida üldkasutatava püsitelefonsidevõrgu ja üldkasutatavate püsitelefonsideteenuste kasutamisel tekkinud kulusid.

1. Euroopa Ühenduste Komisjon palub käesolevas hagi Euroopa Kohtul sedastada, et Austria Vabariik on rikkunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 1998. aasta direktiivi 98/10/EÜ avatud võrgu pakkumise kohaldamise kohta kõneside suhtes ja telekommunikatsiooni universaalteenuse kohta konkurentsitingimustele vastavas keskkonnas (edaspidi „direktiiv 98/10“) artiklist 14 tulenevaid kohustusi.²

2. Komisjon väidab, et Austria Vabariik ei ole vastu võtnud vajalikke õigusnorme, et võtta õigesti üle direktiivi 98/10 artikli 14 lõige 2, millega kohustatakse iga liikmesriiki tagama, et üksikasjalikel arvetel näidatakse

3. Direktiivi 98/10, mis on juba Itaalia Vabariigi ja Prantsuse Vabariigi vastu esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumist käsitlevate hagide aluseks, mida nimetatud liikmesriigid ei ole vaidlustanud³, eesmärk on vastavalt direktiivi artikli 1 lõike 1 teisele lõigule tagada kvaliteetse üldkasutatava püsitelefonsideteeninduse kättesaadavus kogu ühenduse piires ning määratlada teenuste kogum, millele peaksid universaalteeninduse kontekstis konkreetseid siseriiklikke tingimusi arvesse võttes taskukohase hinnaga juurde pääsema kõik kasutajad, sealhulgas tarbijad.

1 — Algkeel: portugali.

2 — EÜT L 101, lk 24.

3 — 7. detsembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-423/99: komisjon v. Itaalia (EKL 2000, lk I-11167) ja 13. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-286/01: komisjon v. Prantsusmaa (EKL 2002, lk I-5463).

4. Sellest eesmärgist lähtuvalt sätestab direktiivi 98/10 artikkel 14, mis puudutab üksikasjalike arvete esitamist, toonvalimist ja valikulisi kõnepiiranguid, et:

„1. Tagamaks, et kasutajatel on niipea kui võimalik üldkasutatava püsitelefonsidevõrgu kaudu juurdepääs järgmistele võimalustele:

[...]

— taotluse korral üksikasjalike arvete saamine ja valikulised kõnepiirangud,

võivad liikmesriigid määrata ühe operaatori või mitu operaatorit, kes pakuvad neid võimalusi enamikule telefonikasutajatele enne 31. detsembrit 1998, ning tagada, et need võimalused on üldkasutatavad 31. detsembriks 2001.

[...]

2. Vastavalt asjakohaste õigusaktide nõuetele, mis käsitlevad isikuandmete ja eraelu kaitset, nagu direktiivis 95/46/EÜ ja direktiivis 97/66/EÜ, näidatakse üksikasjalikel arvetel piisavalt üksikasju võimaldamaks kontrollida üldkasutatava püsitelefonsidevõrgu ja üldkasutatavate püsitelefonsideteenuste kasutamisel tekkinud kulusid.

Põhitasemel üksikasjalikud arved peavad olema kasutajale kättesaadavad ilma lisakuludeta. Asjakohastel puhkudel võidakse abonentidele mõistlike tariifidega või tasuta pakkuda lisaüksikasju. Siseriiklikud reguleerivad asutused võivad ette näha üksikasjalike arvete põhitaseme.

Lähteabonendile esitatavas üksikasjalikus arves ei eristata kõnesid, mis on lähteabonendile tasuta, sealhulgas kõnesid abiliinidele.”

5. Selles osas on asjakohane märkida, et direktiiv 98/10, mille ülevõtmist käesolevas kohtuasjas käsitletakse, on tunnistanud kehtetuks alates 25. juulist 2003 vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise

reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv)⁴ artiklile 26. Direktiiv 98/10 asendati uute sätetega, mis sisalduvad direktiivis 2002/21, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivis 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (loadirektiiv)⁵, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivis 2002/19/EÜ elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv)⁶ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivis 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul (universaalteenuse direktiiv)⁷.

7. Käesolevas asjas käsitletakse mitte uue direktiivi 2002/22, vaid vahepeal kehtetuks tunnistatud direktiivi 98/10 ülevõtmist ja tõlgendamist. Tuleb rõhutada, et igal juhul on kaks direktiivi üksikasjalike arvete osas põhiolemuselt identsed. Ka direktiiv 2002/22 sätestab kohustuse näha ette põhitasemel üksikasjalik arve, et oleks võimalik kontrollida üldkasutatava püsitelefonsidevõrgu kasutamisel tekkinud kulusid. Nimetatud direktiiviga määratletakse ammendavalt üksikasjaliku arve mõiste ja kohaldamisala ega kalduta mingil moel kõrvale direktiivi 98/10 artikli 14 lõikest 2.⁹

8. Liikmesriigid olid kohustatud direktiivi 98/10 selle artikli 32 lõike 1 alusel üle võtma enne 30. juunit 1998.

6. Viimati nimetatud direktiiviga 2002/22 asendatakse direktiiv 98/10 ja minnakse viimati nimetatud direktiivis sisalduvate üksikasjalike arvete kulude kontrolli puudutavate sätete osas sama teed.⁸

9. Austria valitsus teavitas komisjoni 23. septembri 1998. aasta kirjaga, et direktiiv 98/10 on Austria õigusesse üle võetud Telekom-

4 — EÜT L 108, lk 33.

5 — EÜT L 108, lk 21.

6 — EÜT L 108, lk 7.

7 — EÜT L 108, lk 51.

8 — Selline jätkuvus on ilme direktiivi 2002/22 viieteistkümnendas põhjenduses, millega sätestatakse eelkõige, et „telefoniteenuste hinna vastuvõetavus on seotud teabega, mida kasutajad saavad telefoni kasutamise kulude kohta ja telefoni kasutamise suhtelise kulu kohta võrreldes teiste teenustega, ning lisaks sellele on see seotud ka kasutajate suutlikkusega kontrollida kulusid. Seega tähendab vastuvõetavus, et universaalteenust osutama määratud ettevõtjatele kehtestatud kohustustega antakse tarbijatele teavad volitused. Kõnealuste kohustuste hulka kuuluvad näiteks arvete kindlaksmääratud detailsusaste [...]”.

9 — Direktiivi 2002/22 I lisaga nähakse ette, et liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerivad asutused „võivad kehtestada üksikasjaliku arve baastaseme, mille [...] ettevõtjad (vastavalt artiklile 8) esitavad tarbijatele tasuta, et nad saaksid: i) teha järelevalvet määratletud piirkonnas üldkasutatava telefonivõrgu ja/või sellega seotud üldkasutatavate telefoniteenuste kasutamisel tekkinud kulude üle ja neid kulusid kontrollida ning ii) jälgida piisavalt oma kasutamist ja kulusid ja seega mõistlikult kontrollida oma arveid. Vajaduse korral võib abonentidele pakkuda täiendavalt üksikasjalikumad teavet mõistlike tariifidega või tasuta”.

munikationsgesetz'i (telekommunikatsiooni föderaalseadus, edaspidi „TKG”) ja nelja määrusega (Rahmenrichtlinienverordnung (raamdirektiivi määrus), Telekomtarifgestaltungsverordnung (tasude kehtestamise määrus telekommunikatsiooni valdkonnas), Numerierungsverordnung (numbrite jaotuse määrus), Zusammenschaltungsverordnung (sidumismäärus)).

10. TKG mitmete sätete hulgast tuleb ära märkida artikli 94 lõiget 1, millega nähakse väidetavalt ette direktiivi 98/10 artikli 14 lõike 2 ülevõtmine. Nimetatud säte on sõnas-
tatud järgmiselt:

„1. Abonendi kulud tuleb märkida arvele, mis koosneb summade loetelust kulu liikide alusel. Kui abonent seda nõuab, peab arve olema üksikasjalik või sisaldama muid üksikasju vastavalt lepingus ettenähtud tingimustele. Arvetele, mis on üksikasjalikumad kui põhitasemel arved, võib lepingu tingimustes ette näha tasu. Selle tasu suurus tuleb määrata üksikasjalikuma arve esitamise kulude alusel.

[...]”.

11. 20. aprillil 2001 saadetud kirjas väljendas komisjon kahtlust seoses direktiivi artikli 14 lõike 2 õige ülevõtmisega ja andis EÜ artikli 226 alusel Austriale võimaluse esitada kahe kuu jooksul oma seisukoht.

12. Austria ametiasutused teavitasiid komisjoni 20. juuni 2001. aasta kirjas, et TKG artikkel 94 vastab direktiivi 98/10 artikli 14 lõike 2 nõuetele, sest nimetatud seaduse artiklis 94 ettenähtud põhitasemel üksikasjalik arve on piisav, et võimaldada telefonikulude tõhusat kontrollimist ja jälgimist vastavalt direktiivile 98/10.

13. Komisjon andis 20. detsembril 2001 põhjendatud arvamuse, milles ta kinnitas oma kahtlusi ja leidis, et Austria põhitasemel üksikasjalik arve ei võimalda tarbijatel oma telefonikulusid kontrollida piisavalt tõhusalt, ning kutsus Austria Vabariiki võtma vastu direktiivi täitmiseks vajalikud meetmed kahe kuu jooksul. Austria valitsus vastas 27. veebruaril 2002. aasta kirjaga, milles ta kinnitas oma seisukohta, et tema arvates on direktiivi 98/10 artikli 14 lõike 2 siseriiklikusse õigusesse õigesti üle võetud.

14. Kuna komisjon jõudis järeldusele, et tema ja Austria valitsuse seisukohad selles küsimuses erinesid ning et Austria valitsus ei täitnud seega oma kohustusi, esitas ta EÜ artikli 226 alusel hagi, mis registreeriti Euroopa Kohtu kantseleis 18. novembril 2002.

II. Poolte argumendid

A. Komisjoni argumendid

15. Komisjon palub Euroopa Kohtul:

1) sedastada, et kuna Austria Vabariik on sätestanud arve, mis koosneb üksnes summade loetelust kulu liikide alusel, kuid ei ole piisavalt üksikasjalik, et tagada tarbijale tõhusat kontrolli ja jälgimist, ei ole see liikmesriik täitnud direktiivi 98/10 artikli 14 lõikest 2 tulenevaid kohustusi;

2) mõista kohtukulud välja Austria Vabariigilt.

16. Austria Vabariigi ja komisjoni esindajad esitasid 12. veebruaril 2004 toimunud kohtuistungil oma suulised märkused.

17. Komisjon tõdeb, et kuna Austria valitsus sätestas eespool nimetatud TKG artikli 94 lõikes 1, et püsivõrgu kaudu telefoniteenuste osutajad kohustuvad koostama põhitasemel üksikasjaliku arve, mis koosneb üksnes summade loetelust kulu liikide alusel, lubab see operaatoritel praktikas kulude loetelu näitamist kõne liigi järgi, jättes iga kõne arvel eristamata.

18. Nagu nähtub telefoniarvest, mille Austria valitsus on komisjonile näitena edastanud, näidatakse TKG artikli 94 lõikes 1 nõutaval põhitasemel üksikasjalikul arvel, mis saadakse tasuta, kahekuulise arvestusperioodi eest üksnes arve kogusumma, mis koosneb eraldi summadest vastavalt erinevatele kõneliikidele: kohalikud kõned, kaugelkõned, rahvusvahelised kõned ja erinevate mobiiltelefonoperaatorite kaudu tehtud kõned. Samuti on eraldi loetletud kõnede

koguarv juurdepääsuks *on-line*-teenustele ja lisateenustele. Iga sellise liigi raames näidatakse arvel üksnes tehtud kõnede arv, kasutatud tariifide koguarv ja iga kõneliigi kogukulud.

19. Komisjoni arvates tuleneb otseselt direktiivi 98/10 artikli 14 lõikest 2, et põhitasemel üksikasjalik arve peab olema piisav, et kasutajal oleks võimalik kontrollida ja jälgida tekkinud kulusid, ning sellele ei ole Austria Vabariik vastu vaieldnud. Vaidluse eesmärk on välja selgitada, kas Austria poolt sätestatud põhitasemel üksikasjalik arve võimaldab kasutajal kontrollida ja jälgida kulusid tõhusalt või mitte.

20. Asjaolu, et direktiivi 98/10 artikli 14 lõige 2 eristab põhitasemel üksikasjalikku arvet, mis saadakse tasuta, ja veel üksikasjalikumaid arveid, mida võib abonentidele pakkuda lisatasu eest, ei muuda komisjoni arvates vajadust tagada arvete minimaalne üksikasjalikkuse tase, mis võimaldab kasutajal tekkinud kulusid tõhusalt kontrollida. Komisjoni arvates ei ole Austria Vabariik nimetatud võimalust taganud.

21. Komisjoni arvates ei anta Austria õiguses sätestatud põhitasemel üksikasjaliku arve kaudu kasutajale piisavat teavet, mis võimaldaks tal kontrollida iga tehtud kõne kulu, ega võimaldata järelikult telefoniteenuste kasutamise tulenevaid kulusid tõhusalt kontrollida. Selline teave hõlmab üksikasju, mis võimaldavad kasutajal kindlaks teha kõne olemuse, nagu riigi ja/või piirkonna koodi, kuhu kõne on tehtud, aga ka andmeid kõne kestuse, kuupäeva ja kulu kohta.

B. Austria Vabariigi argumendid

22. Austria valitsus esitab vastuväite, mille kohaselt direktiivi 98/10 sõnastuse ja direktiiviga taotletava üldise eesmärgi põhjal ei ole nõutav arvele iga kõne eraldi märkimine selleks, et kasutaja saaks tekkinud kulusid tõhusalt kontrollida.

23. Austria valitsus väidab, et põhitasemel üksikasjalikul arvel esitatud teave on piisavalt üksikasjalik, et kasutajad saaksid arvel märgitud erinevate kõneliikide summade võrdlemisel eelmiste arvete vastavate summadega kohe tuvastada, kui midagi on ebaselge, kummaline või ekslik. Austria valitsuse

arvates võib säärase võrdluse abil kontrollida ja jälgida arvel märgitud summasid, eelkõige tavapärasest kallimaid kõneliike või keskmiselt arvukamaid või pikemaid kõnesid kui varem.

vastuvõtja täielik number), mis oleks vastuolus kehtiva eraelu ja isikuandmete kaitset reguleeriva õigusega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiiviga 97/66/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset telekommunikatsiooni-sektoris.¹⁰

24. Samuti väidab Austria valitsus, et juhul, kui abonendid kahtlevad oma arves, võivad nad esitada kaebuse halduslepituskomisjonile, kus nad saavad tutvuda tehtud kõnede täpsete üksikasjadega. 2001. aastal esitati nimetatud lepituskomisjonile telefoniarvete kohta 1418 kaebust. Austria valitsuse arvates ei oleks nimetatud kaebusi esitatud, kui arvete praeguse vormi põhjal ei oleks võimalik kontrollida summasid ja vigu.

III. Hinnang

25. Austria valitsus kinnitab muu hulgas, et ta ei või kehtestada põhitasemel üksikasjaliku arves osas TKG artiklis 94 sätestatud veel üksikasjalikumate arvet, sest vastasel korral põhjustaks see vastuvõetamatu tagajärje: kas direktiivi 98/10 artikli 14 lõikes 2 otseselt nimetatud täpsem eristus muutuks tarbetuks ja kaotaks tähenduse või sellises veel üksikasjalikumates arves peaks sisalduma üksikasjalikum teave tehtud kõnedest (näiteks kõne

26. On selge, et pooled tõlgendavad kolme olulist aspekti erinevalt. Esimene neist puudutab seda, mida tuleb mõista sellise põhitasemel üksikasjaliku arve all, mis on piisav telefoniteenuse kasutamisest tekkinud kulu tõhusaks kontrollimiseks ja jälgimiseks. Teiseks, kas Austria põhitasemel üksikasjaliku arve veelgi üksikasjalikum tase muudaks

10 — EÜT 1998, L 24, lk 1.

direktiivi 98/10 artikli 14 lõikes 2 sätestatud täiendava üksikasjalikkuse taseme mõttetuks. Kolmandaks tuleks välja selgitada, kas Austria valitsust on veelgi üksikasjalikuma arve sätestamise osas tegelikult takistanud asjaolu, et sellega rikutakse kasutajate eraelu kaitset.

28. Direktiivi 98/10 artikli 14 lõige 2 osutab igal juhul eesmärkidele, mida põhitasemel üksikasjaliku arvega soovitakse tagada. Seetõttu sätestatakse selles, et „[...] üksikasjalikel arvetel [näidatakse] piisavalt üksikasju võimaldamaks kontrollida üldkasutatava püsitelefonsidevõrgu ja üldkasutatavate püsitelefonsideteenuste kasutamisel tekkinud kulusid”. Direktiivi 98/10 artikli 14 lõikes 2 sätestatud kohustusest tuleneb, et üksikasjalike arvete puhul tuleb järgida teatavat miinimumtaset. Komisjoni ja Austria Vabariigi vahelise erimeelsuse lahendamiseks tuleb kindlaks määrata miinimumkünnis.

A. Sellise põhitasemel üksikasjaliku arve piisava taseme kindlaksmääramine, mis võimaldab kasutajatel kontrollida tõhusalt oma kulusid

27. Direktiiv 98/10 ei määratle täpselt teavet, mis peab olema kasutajale kättesaadav põhitasemel üksikasjalikul arvel ilma täiendavate kuludeta. See on hõlpsasti arusaadav nimetatud direktiivi artikli 14 lõike 2 teise lõigu põhjal, sest selles sätestatakse, et siseriiklikud reguleerivad asutused võivad ette näha üksikasjalike arvete põhitaseme. On ilmne, et liikmesriikide siseriikliku õiguse ülesanne on kindlaks määrata tasuta telefoniarvete täpne kohustuslik üksikasjalikkuse tase ja veel üksikasjalikum tase, mida arved võivad sisaldada ja mis vastavalt artikli 14 lõike 2 teises lõigus otseselt sätestatule ei pea olema tasuta.

29. Selles osas tuleb meenutada, et direktiiv 98/10 võeti vastu EÜ asutamislepingu artikli 100a (muudetuna EÜ artikkel 95) alusel, mille lõige 3 sätestab, et „lõikes 1 ettenähtud [...] tarbijakaitset käsitlevates ettepanekutes võtab komisjon aluseks kaitstuse kõrge taseme [...]”.

30. Hinnates, milline on arve üksikasjalikkuse piisav miinimumtase, et telefoniteenuste kasutajal oleks võimalik *tarbijana* kontrollida tehtud telefonikõnede tõttu tekkinud kulusid, tuleb arvestada, et sätestades

sellise võimaluse kulude kontrollimiseks ja jälgimiseks kohustuslikult ja tasuta esitatava arve abil, oli eesmärk telefoniteenuste kasutajatele kaitse kõrge taseme tagamine.

mis on otsustavad iga kõne kulu ja järelikult arvega hõlmatud ajavahemikus tehtud kõigi kõnede eest makstava summa osas.

31. Seetõttu tuleb määratleda miinimumteave, mis peab olema arvele kantud, et kasutajal oleks võimalik telefoniteenuste kasutamisest tekkinud kulusid tõhusalt kontrollida.

34. Kuigi Austria arvetel märgitakse eraldi eri kõneliigid, võib neisse erinevatesse liikidesse kuuluva üksiku kõne kulu muutuda tegurite tõttu, mida arvele ei märgita. Kuna arve ei sisalda mitte mingisugust teavet nende kõnede kulude suhtes otsustavatest teguritest, ei saa abonent kindlaks teha iga kõnet, mille eest on esitatud arve, ega välja selgitada, kuidas on arvestatud arvel märgitud summa iga kõne eest.

32. Selles osas on oluline rõhutada, et tehtud kõnedest tekkinud kulud koosnevad iga tehtud kõne individuaalsest kulusummast arvega hõlmatud ajavahemikus. Lisaks ei ole iga kõne kulu alati sama, sest see sõltub paljudest teguritest, sealhulgas kõne kestusest, riigist, piirkonnast, kõne vastuvõtja operaatorist (eelkõige mobiiltelefoni puhul), nädalapäevast (teatavatel päevadel võivad tehtavatele kõnedele kehtida eritariifid, eriti nädalavahetustel) ja ka kõne kellaajast (tariifid võivad muutuda sõltuvalt kellaajast).

33. Sellise teabe põhjal võib sedastada, et Austria põhitasemel üksikasjalikul arvel on märgatavaid puudusi nende tegurite osas,

35. Niiviisi võiks tõdeda, et määratledes miinimumteabe, mis peab sisalduma põhitasemel üksikasjalikul arvel, et kõnedest tekkinud kulusid võiks kontrollida ja jälgida direktiivi 98/10 artikli 14 lõikes 2 ettenähtud viisil, on vältimatuks eelduseks, et abonent võiks kontrollida igast kõnest tekkivat kulu ja kinnitada selle olemasolu võrreldes arvel märgitud teavet operaatoriga sõlmitud lepingust tulenevate hindadega.

36. Mitte miski ei takista Austria Vabariiki määratlemast vastavalt direktiivi 98/10 artikli 14 lõikele 2 teatavaid andmeid, mis peavad sisalduma põhitasemel üksikasjalikul arvel. Oluline on rõhutada, et selline kaalutusõigus peab igal juhul piirduma nende valikutega, mille abil tarbija võib eespool nimetatud kriteeriumide põhjal kontrollida ja jälgida kõnedest tekkivaid kulusid.

Rahvusvaheliste kõnede puhul võib iga kõne kulu muutuda lisaks päevale ja kellaajale mitte üksnes sõltuvalt riigist, vaid ka sellest, kas kõne tehakse välisriigis asuvasse püsilefonsidevõrku või selles riigis asuvasse mobiilsidevõrku. Austria põhitasemel üksikasjalikust arvest nähtub veel, et abonent ei saa ka täpselt teada, millisesse riiki ta on helistanud, sest arvel märgitakse vaid rahvusvaheline hinnavöönd, kuhu asjaomane riik kuulub.

37. Sellise kriteeriumi põhjal võib tõdeda, et Austria kehtiv põhitasemel üksikasjalik arve on ebapiisav, sest sellistel arvetel erinevatesse kõneliikidesse kuuluvate kõnede kulud muutuavad tegurite tõttu, mida ei saa arve alusel kontrollida. Selleks, et Austria põhitasemel üksikasjalik arve võimaldaks tehtud kõnedest tekkivate kulude tõhusat kontrollimist, oleks vältimatu, et põhitasemel üksikasjalik arve sisaldaks teavet sellistest teguritest, mis on Austrias otsustavad iga kõne individuaalse kulu kindlaksmääramisel.

39. Lisaks tuleb tõdeda, et kuna kasutajal ei ole võimalik kontrollida ja jälgida tõhusalt iga kõne kulu, ei või ta ka Austria põhitasemel üksikasjaliku arve alusel võrrelda iga tehtud kõne kulu sellise kõne kuluga, mis on kestuselt sama pikk ja mis on tehtud samale numbrile, kuid teise telefonioperaatori kaudu.

38. Austria põhitasemel üksikasjaliku arve puudused ilmnevad nii rahvusvaheliste kõnede ja mobiiltelefonidelt tehtud kõnede kui ka kohalike kõnede ja kaugekõnede puhul. Iga sellist liiki kõnede kulud muutuavad tegurite tõttu, mida arvele ei märgita, nagu näiteks helistamispäev ja -kellaag.

40. Võimalus võrrelda eri operaatorite hindu ning lisaks telefoniteenustele ka muid kommunikatsiooniteenuste kulusid on selles

valdkonnas toimuva konkurentsi tõhusa arengu vahendid.¹¹ See on ka direktiivi 98/10 üks eesmärkidest.¹²

jätta kõrvale vajadus näha ette veel üksikasjalikum Austria põhitasemel üksikasjalik arve, kui on selles liikmesriigis praegu nõutav. Vastupidi, tarbijatel on sellise üksikasjalikkuse abil võimalus saada vajalikku teavet, millega on võimalik põhjendada kaebust, ja mis tagab seetõttu lepitussüsteemi toimimise suurema tõhususe.

41. Tuleb veel rõhutada, et vastupidi sellele, mida väidab Austria valitsus, ei saa asjaolu, et tarbijad võivad esitada telefoniarvete kohta kaebusi ja et aastal 2001 oli esitatud lepituskomisjonile 1418 vastavat kaebust, mille tulemusel võivad kasutajad saada tehtud kõnede kohta üksikasjalikku teavet, tõendada, et Austria põhitasemel üksikasjalik arve on piisav, et võimaldada kasutajatel direktiivi 98/10 artikli 14 lõikes 2 ettenähtud viisil tõhusalt kontrollida ja jälgida telefoniteenuste kasutamisest tekkivaid kulusid.

43. Austria valitsus on kohtuistungil veel väitnud, et teatavad telefonioperaatorid pakuvad oma abonentidele veel üksikasjalikumaid telefoniarveid ja et võrreldes selliste ettevõtjatega, kes esitavad komisjoni poolt ebapiisavaks peetud üksikasjalikke arveid, esitatakse nende ettevõtjate arvete peale vähem kaebusi. Austria valitsus on siiski samal ajal, kuid vastupidiste tulemuste osas viidanud muid ettevõtjaid puudutavatele näidetele ja tõdenud, et nad pakuvad abonentidele väga üksikasjalikke arveid ja nende kohta on esitatud lepituskomisjonile palju rohkem kaebusi.

42. On selge, et pelgast võimalusest esitada lepituskomisjonile kaebus või see, et on esitatud teataval hulgal kaebusi, ei piisa, et

11 — Selle kohta sätestab direktiivi 98/10 neljas põhjendus, et „[...] telefonsideteeninduse taskukohasus on seotud teabega, mida kasutajad saavad telefoni kasutamise kulude kohta, samuti telefoni kasutamise suhtelise kuluga võrreldes muude teenustega“.

12 — See nähtub direktiivi 98/10 kolmandast, viiendast, üheteistkümnendast, neljateistkümnendast ja seitsmeteistkümnendast põhjendusest.

44. Selliste andmete põhjal võib lihtsalt tõdeda, et vastupidi Austria valitsuse väitele ei saa alates kohtueelsest menetlusest lepituskomisjonile kaebuse esitamise võimalusega või nimetatud organile esitatud kae-

buste arvuga tõendada, et Austria üksikasjaliku arve üksikasjalikkuse tase on piisav direktiivi 98/10 artikli 14 lõike 2 alusel. Austria Vabariigi vastuolulised näited tõendavad täpselt otsese vastastikkuse sõltuvuse puudumist arvete üksikasjalikkuse taseme ja lepituskomisjonile esitatud kaebuste arvu vahel.

ka suurendada kaebuste arvu teatavate ettevõtjate suhtes, kelle arvete üksikasjalikkuse tase on suurem.

B. Väide, mille kohaselt ei või põhitasemel arvelt eeldada suuremat üksikasjalikkuse taset, sest võimalik on pakkuda veel üksikasjalikumad arvet

45. Esiteks, vastupidi Austria Vabariigi väidetele võib madalama üksikasjalikkuse tasemega arvete peale suurema arvu kaebuste esitamine olla tingitud eelkõige abonentide raskustest arveid tõhusalt kontrollida. Teisest poolt ei pruugi suur kaebuste arv olla tingitud ilmtingimata asjaolust, et kulusid saab tõhusalt kontrollida, vaid võib vastupidi tuleneda kahtlusest ja ebakindlusest, sest üksikasjalikkuse tase ei ole piisav, et võimaldada tarbijatel neid kulusid tõhusalt kontrollida.

47. Direktiivi 98/10 artikli 14 lõike 2 teises lõigus nähakse ette võimalus pakkuda abonentidele suurema üksikasjalikkuse tasemega arveid mõistlike tariifidega või tasuta.

46. Teiseks, kuna telefoniarvetes sisalduvate vigade arv varieerub sõltuvalt asjaomasest telefonioperaatorist ja kuna vead on ilmselt nähtavamad üksikasjalikumal arvel, võib see

48. Tuleb siiski rõhutada, et vastupidi Austria valitsuse väidetele ei muuda seda sätet mõttekuks põhitasemel üksikasjaliku arve suurema üksikasjalikkuse taseme kehtestamine praegu Austrias kehtivate põhitasemete arvete tasemest. Arve võib sisaldada täiendavat teavet, mida võib abonentidele pakkuda mõistlike tariifidega või tasuta kooskõlas direktiivi 98/10 artikli 14 lõike 2 teise lõiguga.

49. Abonentidel võiks olla võimalus saada täiendavate üksikasjadega arveid, mis teeks kulude kontrollimise tarbijatele teatavates turutingimustes veel lihtsamaks või võimaldaks abonentidel saada teavet muude telefoniteenuste kasutamise kohta.

50. Pole välistatud, et teatavad abonendid võivad olla huvitatud arvete saamisest, milles selgitatakse üksikasjalikult, kuidas igast kõnest tekkinud kulu arvestatakse või milles eristatakse igast kõnest tekkivate kulude erinevaid koostisosi, eristades näiteks netokulusid brutokuludest.

51. Samuti on võimalik, et abonent võib olla huvitatud võimalusest saada arvestusperioodi jooksul vastuvõetud kõnede kogukestust puudutavat teavet, et võrrelda tehtud kõnede kestust ja neist tulenevaid kulusid vastuvõetud kõnesid puudutava teabega.

52. Sellist liiki teave võiks sisalduda põhitasemel üksikasjalikust arvest suurema üksikasjalikkusega arvetel, kui on abonente, kes on huvitatud sellise lisateabe saamisest tasu eest

ja kui Austria ametiasutuste arvates oleks asjakohane lisateavet abonentidele pakkuda, arvestades igal siseriiklikul turul valitsevat erilist olukorda.

53. Eelnevast järeldub, et vastupidi sellele, mida Austria valitsus on üritanud tõendada, ei muuda see, kui Austria põhitasemel üksikasjaliku telefoniarve üksikasjalikkust suurendatakse võrreldes praegu TKG artikli 94 lõikes 1 sätestatuga direktiivi 98/10 artikli 14 lõike 2 järgimiseks, selles artiklis otseselt nimetatud täiendava üksikasjalikkuse taseme arvet mõttetuks.

C. Väide, mis puudutab eraelu kaitset reguleerivate õigusnormide rikkumist

54. Üksikasjaliku arve osas sätestab direktiivi 97/66 artikli 7 lõige 1, et „[a]bonentidel on õigus saada detailiseerimata arveid”. See säte on täiesti kooskõlas direktiivi 98/10 artikli 14 lõike 1 teise lõiguga, mis näeb ette liikmesriikide kohustuse tagada „taotluse korral üksikasjalike arvete saamine ja valikulised kõnepiirangud”. Direktiivi 97/66 artikli 7

lõige 2 näeb omakorda ette, et „[l]iikmesriigid kohaldavad siseriiklikke õigusnorme, et viia omavahel vastavusse detailiseeritud arveid saavate abonentide õigused ja kõne valinud kasutajate ja kõnet vastuvõtivate abonentide õigus eraelu puutumatusale [...]”.

55. Liikmesriikidele antud kaalutusõigus, millega nad võivad tagada kõne valinud kasutajate ja kõnet vastuvõtivate abonentide õiguse eraelu puutumatusale, ei ole siiski vastuolus sellega, et arveid saavatel kasutajatel on võimalus kontrollida ja jälgida telefonikõnede kulusid, mille eest nad peavad maksma.

56. Selles osas on raske mõista, nagu komisjon on oma repliigis rõhutanud, kuidas eespool mainitud direktiivi 97/66 alusel võiksid pelgad viited kõne sihtkohaks oleva riigi või piirkonna koodidele või iga kõne kuupäevale ja kellaajale osutada isiklikeks andmeteks, millega Austria valitsus saaks põhjendada nende andmete lisamata jätmist üksikasjalikule telefoniarvele. Esiteks läheks selline lahendus kaugemale sellest, mis on telefoniteenuste kasutajate eraelu puutumatus kaitseks vajalik. Teiseks rikutaks põhjendamatult arve saaja õigust kontrollida ja

jälgida igast kõnest tekkinud kulu, kui talle keelatakse juurdepääs olulistele andmetele, et määrata kindlaks igast kõnest tekkinud kulu.

57. Käesoleva ettepaneku punktides 49–52 nimetatud täiendavate andmete lisamine, mis võiksid sisaldada täiendava üksikasjalikkuse tasemega arvetel, ei tähendaks samuti niisuguste õigusnormide rikkumist, millele Austria valitsus on viidanud.

58. Austria valitsus võib muidugi leida, et kõne vastuvõtja telefoninumbri märkimine üksikasjalikul arvel lühendatud kujul¹³ (näiteks selliselt, et nelja viimast numbrit ei ole

13 — Direktiivi 97/66 kaheksateistkümnendas põhjenduses sätestatakse, et „detailiseeritud arvete kasutuselevõtmine on parandanud abonentide võimalusi kontrollida teenuseosutaja sissenõutavate tasude õigsust; samal ajal võib see seada ohtu üldkasutatavate telekommunikatsiooniteenuste kasutajate eraelu puutumatus; seetõttu peavad liikmesriigid kasutajate eraelu puutumatus tagamiseks toetama selliste telekommunikatsiooniteenuste võimaluste väljatöötamist nagu alternatiivsed maksevõimalused, mis võimaldavad anonüümset või rangelt isiklikku juurdepääsu telekommunikatsiooniteenustele, näiteks telefonikaardid ja krediitkaardiga tasumist võimaldavad seadmed; eelmise võimaluse asemel võivad liikmesriigid samal eesmärgil nõuda, et detailiseeritud arvel kustutataks valitud telefoninumbritest teatav arv numbrit”.

võimalik kindlaks teha) on vajalik meede selleks, et sobitada kokku abonendi õigus saada üksikasjalik arve ja helistajate eraelu puutumatus. Sellise meetmega ei või siiski õigustada väidet, et põhitasemel üksikasjalik

arve ei või sisaldada eraldi viidet iga kõne kohta ja kulude kontrollimiseks ja jälgimiseks vajalikke andmeid, sealhulgas kellaega, kestust ja riigi, piirkonna või mobiiltelefoni koodi.

IV. Ettepanek

59. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku teha järgmine otsus:

1. Kuna Austria Vabariik sätestas põhitasemel üksikasjaliku arve, millel näidatakse üksnes summade loetelu kulu liikide alusel ja mis ei ole piisavalt üksikasjalik, et võimaldada tarbijatel tõhusalt kontrollida ja jälgida telefoniteenuste kasutamisest tekkivaid kulusid, siis on Austria Vabariik rikkunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 1998. aasta direktiivi 98/10/EÜ avatud võrgu pakkumise kohaldamise kohta kõneside suhtes ja telekommunikatsiooni universaalteenuse kohta konkurentsitingimustele vastavas keskkonnas artikli 14 lõikest 2 tulenevaid kohustusi.
2. Mõista kohtukulud välja Austria Vabariigilt.